

J. OLLIK-ANDEVEI

NÕIUTUD LOSS

J. OLLIK-ANDEVEI / NÕIUTUD LOSS

J. OLLIK-ANDEVEI

NÕIUTUD LOSS

MUINASJUTT

OTT KANGILASKI ILLUSTRATSIOONID

NOOR-EESTI KIRJASTUS TARTUS

Korrektor M. Kindlam

„Noor-Eesti Kirjastuse“ trükikoda Tartus, 1937.

Kord elas väike päkapikk-printsess. Ta oli noor, ilus ja tark. Kogu maailm tundis ta nime ja oli kade ta rikkusele. Printsessi sõbrad ütlesid sageli:

„Õnnelik Õieliilia! Tal on kõik, mida vaja! Miks saatus annab temale nii palju head ja meile mitte midagi!"

Rumalad kadestajad! Printsess ei olnud sugugi õnnelik. Miks? Ta ei osanud ise ka küsimusele vastust anda.

Printsess Õieliilia isa, päkapikkude kuningas, nimega Ühtepuhku, kõige rikkam kroonikandja maailmas, tegi kõik, et tütrel ei oleks elu üle kaevata.

Kuningas laskis korraldada pidusaalides lõbuküllaseid piduõhtuid. Õieliilia sai temalt igaks võõruspeoks uusi kalliskive ja

suurte moekunstnike poolt väljamõeldud rõivaid. Vastutasuks isa soovis vaid naeratust üle kõige armastatud tütre huulilt.

Printsess Õieliilia jäi elu vastu täiesti ükskõikseks. Ühel õhtul juhtus midagi veel halvemat. Vana kuningas mõtles, et kaotab mõistuse. Väike türann oli nimelt öelnud: „Sõidan siit ära. Veel täna!" Need viis valjult öeldud sõna panid vägeva valitseja võpatama. Tütrest lahkumine tähendas sama, kui oleks keegi käsutanud: „Kuningas, võta süda rinnust ja põleta see tuhaks!"

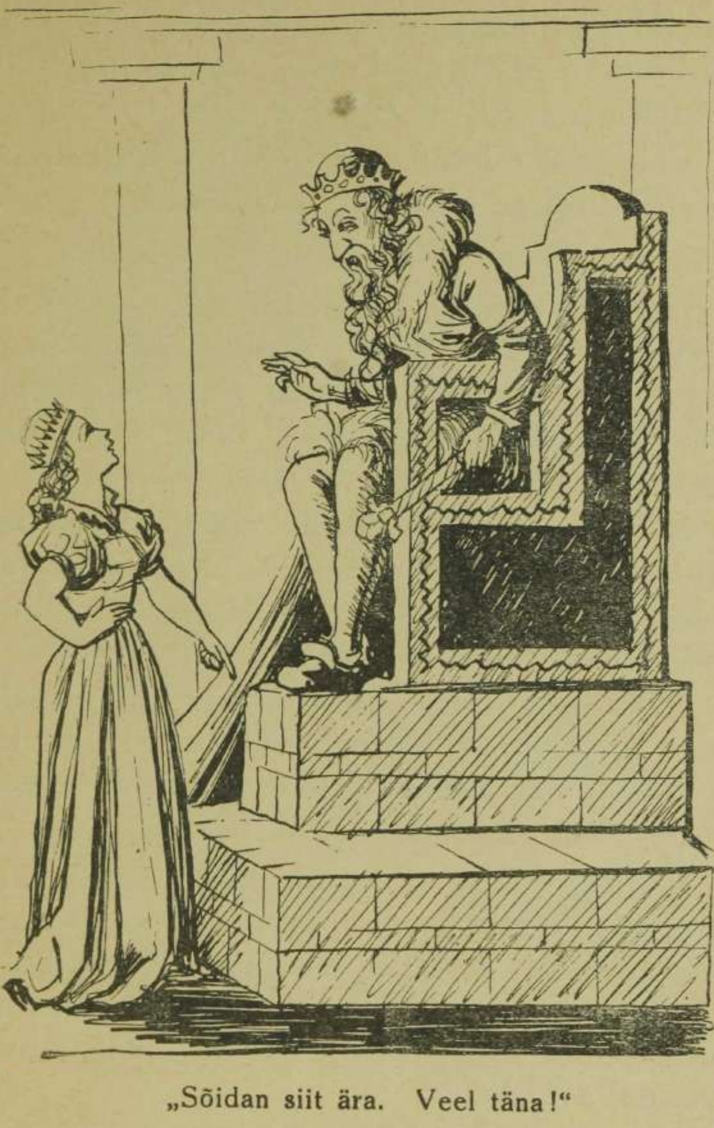
Vana kuningas vaatas hirmunud pilgul tütrele. Printsessi näoilme avaldas niivõrd kindlat tahet, et isal jäid sõnad kurku kinni.

Kui sõita ise ka meelt lahutama? Kuid kes valitseb tema äraolekul määratu suurt päkapikkude riiki? Kes kinnitab uusi seadusi?

Nüüd ta alles tundis, et iga teine kodanik riigis on vabam kui tema, kuningas.

Väike printsess sai isalt loa reisida, kuhu süda käsib. Veel samal õhtul tõllad sõitsid trepi ette.

Kuldsõiduk roosa siidpolstriga oli Õieliilia jaoks. Oli kevadöö. Vaikne ja soe.

„Sõidan siit ära. Veel täna!“

Kaselõhn küllastas õhku. Kastepilved hõljusid jaheneva nurme kohal. Ööbik laksutas väsimatult.

Printsess Õieliilia ei hoolinud millestki. Istus sõidukisse ja ütles: „Sõidame!“

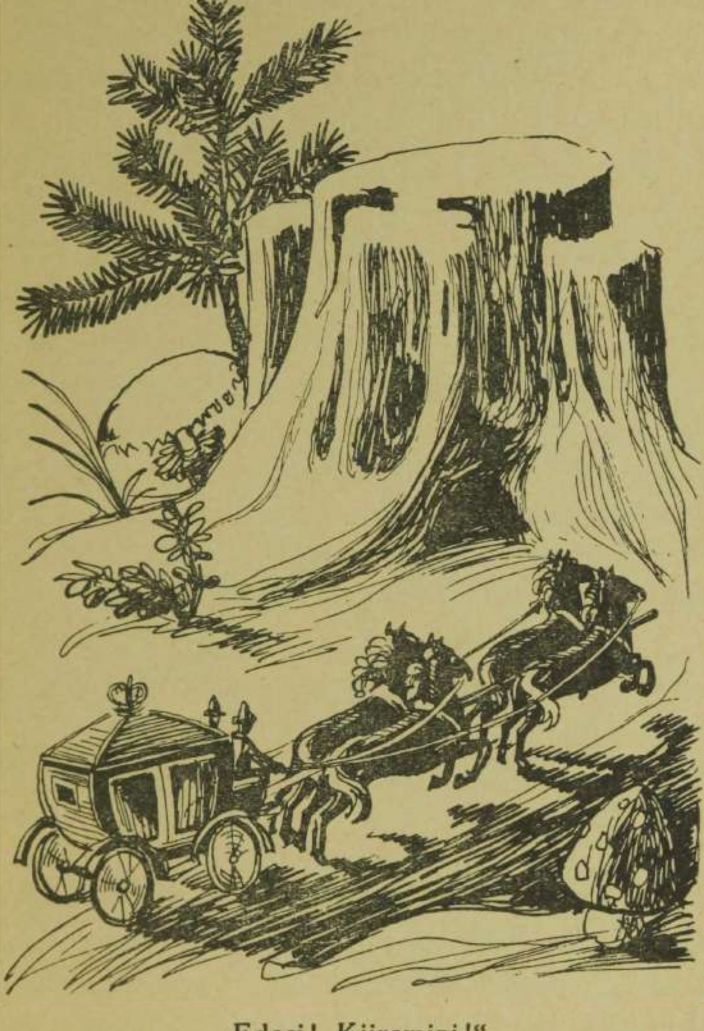
„Kuhu käsib printsess?“ küsis teener.

„Sinna!“ viipas noor käskijanna hästihoolitsetud käega kagu poole ja toetas end ükskõikselt sõiduki siidsele seljatoele. Ta sulges silmad ja kavatses need vast siis avada, kui on leidnud, mida igatseb.

Printsessi tõllale järgnevais sõidukeis istusid tusased saatjad. Härradel ja daamidel oli kahju lahkuda mugavaist kodudest, lõbusaist tantsuõhtuist ja maitsvaist toitudest.

Lõka-lõka-lõka nagisesid sõidukite vedrud. Tee oli halb. Üks ja teine kord sõiduki ratas hüppas üle kivi ja paiskas istujad ühest seinast teise.

Samas puhus kibe tuul sõitjaile näkku. Mõni ei millestki hooliv pilv kallas kogu veesisu neile kaela. Printsess püsis jonnakalt oma soovi juures. Saatjate hinges mässas nurin, kuid avalikult ei julgenud keegi oma arvamist avaldada.

„Edasi! Kiiremini!“

„Vaata, printsess, milline tore ojakallas! Kui ilusad kased ja kui palju anemoone!“ ütles loodust armastav õuedaam.

„Edasi!“ hüüdis Õieliilia. Ta ei osutanud ilusale kaldale mingit tähelepanu.

„Mind teeb hulluks metsa mühin! Oh, kui hirmsasti tuul ulub puude ladvus!“ kaebas närviline õuedaam.

„Edasi!“ käskis päkapikkude kuninga ainus tütar. Ta ei kuulnud tormi ulumist.

„Vaata, printsess, merd! Kuula, kuidas ta kohiseb! Näe, milline valge vaht keeb lainete harjul! Millise vihaga nad peksavad liivast kallast! Hirmus! Kuusk ülal kaljuserval vajub, kukub merre. Oh, printsess, kuis ma kardan!“ kaebas kolmas neiu.

Temal oli kõige enam kahju kodunt ära minna, sest ta oli pruut ja ta soovis teha pulmadeks ettevalmistusi.

„Edasi! Kiiremini!“ vastas noor käskijanna lühidalt.

Nad sõitsid peatumata kogu öö. Hobused olid keskpäevaks niivõrd väsinud, et nad üldse enam edasi ei läinud. Alles nüüd lubas printsess loomad lahti rakendada ja kobrulehe alla telgid üles lüüa.

Kurb viis kiskus välja ta silmist pisarad.

Söödi suure isuga ja heideti kohe magama. Päike vajus silmapiiri taha. Õues oli kevadöö-valgus. Printsess Õieliilia uinus kohe. Õhumuutus oli mõjunud ta närvidele rahustavalt.

Kusagilt kaugelt kostis viiulihääl. Tuul kandis helid telkidesse, kobrulehe alla. Õieliilia naeratas - unes. Oleks seda vana kuningas näinud!

Viiuldaja mängis hällilaulu õrnalt, suure osavusega. — Väike printsess pöörles asemel rahutult küljelt küljele.

Siis läks viiuldaja üle teisele, kurvale viisile. Helid, mis nüüd Õieliilia und segasid, olid niivõrd mõjuvad, et väike neiu ärkas ja voodis istukile tõusis. Kurb viis kiskus välja ta silmist pisarad. Need ei olnud suuremad kui uduvihmaterad. Neid kukkus mustmiljon roosavärvilisele ööpesule. Nii hirmus tõsiselt, kui sel hetkel, ei olnud Õieliilia iial enne nutnud.

Kes tal kodus lubas nutta? Vana kuningas oleks murest hauda läinud!

Praegu oli Õieliilial täieline vabadus. Terve saatjaskond magas. Väike printsess võis teha, mida soovis.

Vups! istus väike neiu aknalaual.

Õieliiliaga sündis ime. Ta hing pääses vanglast. Mida enam ta nuttis, seda rõõmsamaks meel muutus.

Printsess sirutas käed helidele vastu ja väljus telgist.

Ta läks üle rohu helide suunas. Ees ei olnud teerada. Õieliiliale ei olnud seda vaja. Ta läks sinna, kuhu teda kutsus viiul.

See oli valsiviis.

Väike Õieliilia hõljus kergelt kui roosa pilvevaht näärikuu hommikutaevas.

Üks, kaks, kolm . . . üks, kaks, kolm . . .

Väike tüdruk seisis korraga suure-suure maja ees. Säärast põikpalkidest ehitust ei olnud päkapikk veel iial näinud.

Maja aknad olid avatud. Sealt tulid need ilusad helid.

Õieliilia otsustas majja ronida. Tal oli kerge seinu mööda tõusta, sest iga pind palgist oli ta jalale parajaks astmeks. Vups! istus väike neiu aknalaual.

Keset tuba seisis pikk sale olend. Printsess ei osanud talle nime anda. Ta kiindus pilguga tundmatusse.

„Kuulge, kes te olete?“ hõikas neiu omateada väga valjult, kuid viiuldaja ei kuulnud teda.

„Te mängite jumalikult. Palju, palju paremini kui rohutirts!“ vadistas neiu. „Magasin telgis. Teie pill äratas mind unest. Oh, kuis ma nutsin! See oli hea. Olin alati kurb, — nüüd olen rõõmus!“

Õieliilia oli eluaja vaikinud. Kes pani ta praegu rääkima?

Kunstnik kuulatas. Vaatas siia, vaatas sinna. Ta võis kihla vedada, et oli häält kuulnud.

Printsess koputas sõrmusekiviga aknalauale. „Kuulge, kui te mind otsite, siis vaadake siia! Ma seisan aknal,“ hõikas Õieliilia.

Kunstniku imestus oli suur, kui nägi enese ees tibatillukest tütarlast.

Suur noormees ja väike neiu naeratasid teineteisele.

„Kes sa oled?“ küsis viiuldaja omakorda.

„Olen Õieliilia, päkapikkude kuninga tütar. Mul oli kodus igav ja läksin reisima. Aga sina — kes oled sina?“ päris neiu.

„Olen inimene. Viiuldaja,“ vastas kunstnik, kes ei suutnud silmi pöörata ilusalt printsessilt.

Väike Õieliilia ei olnud rahul nii lühikese seletusega. Ta soovis teada, mis on inimene. Kas ta elab üksi metsamajakeses? Miks ta mängib viiulit? On ta varem päkapikku näinud?

Noormees vastas, kuidas oskas. Ütles, et ta nimi on Indrek. Ta elab täiesti üksi metsamajakeses, et teda keegi ei segaks. Ta armastab oma viiulit enam kui söömist ja magamist. Enam kui ilusaid rõivaid.

Printsess noogutas sellele jaatavalt peaga.

Nüüd ta teadis, et ka tema armastab muusikat üle kõige maailmas. Muusika oli tal seni puudunud. Seepärast ta oligi end vaeselapsena tundnud isa uhkes lossis.

„Mängi, Indrek, palun!" anus väike neiu.

Indrek mängis. Ta pani mõistuse ja hinge helidesse. Isegi ööbik avas silmad ja kuulatas. Väike printsess istus aknal. Ta toetas heledajuukselise pea aknapiidale. Oh, küll oli ta õnnelik!

Koiduaeg oli juba möödas. Mängija ja kuulaja hinged tulid maa peale tagasi. Väike printsess ehmus. Ta oli jäänud liiga kauaks kodunt ära. Mida mõtlevad teda saatvad õuedaamid ja härrad?

Kuula!

Sealt kostavad ärevus, läbisegi hüüded. Teda hõigati! Teda otsiti!

Printsess Õieliilia ulatas tänades uuele sõbrale käe. Ta lubas õhtul tagasi tulla.

Lipsti! Printsess hüppas lillepeenrale ja jooksis tagaotsijate juurde. Ja kui nad ta leidsid, ei olnud printsess Õieliilia silmad enam kurvad. Isegi pikk öö ei väsitanud teda.

Õieliilia oli õnnelik!

Neiu külastas igal õhtul kunstnikku. Nad ei osanud enam ilma teineteiseta elada.

Viiuldajat vaimustas neiu huvi mängu vastu. Printsess Õieliilia tõi enesega kaasa palju elurõõmu ja ilu. See sütitas kunstnikku loomingule. Indrek ei mänginud ainuüksi teiste heliloojate töid, vaid ta lõi ise uusi viise.

Õieliilia kuulas neid suurima vaimustusega. Ta õppis viisid selgeks ja laulis neid kodus, metsas, merekaldal.

Vana kuningas tundis ääretut igatsust tütre järele ja kutsus teda koju. Õieliilia palus isa tervitada ja öelda, et ta tunneb end väga hästi.

Õieliilia soovis jääda telki kobrulehe alla elama. Isa ohkas ja alistus tütre soovile. Kuid tema laps ei tohtinud mingil tingimusel telgis elada.

Õieliilia on pärit igivanast kuninglikust perekonnast. Telgis elamine ei vasta tema seisusele.

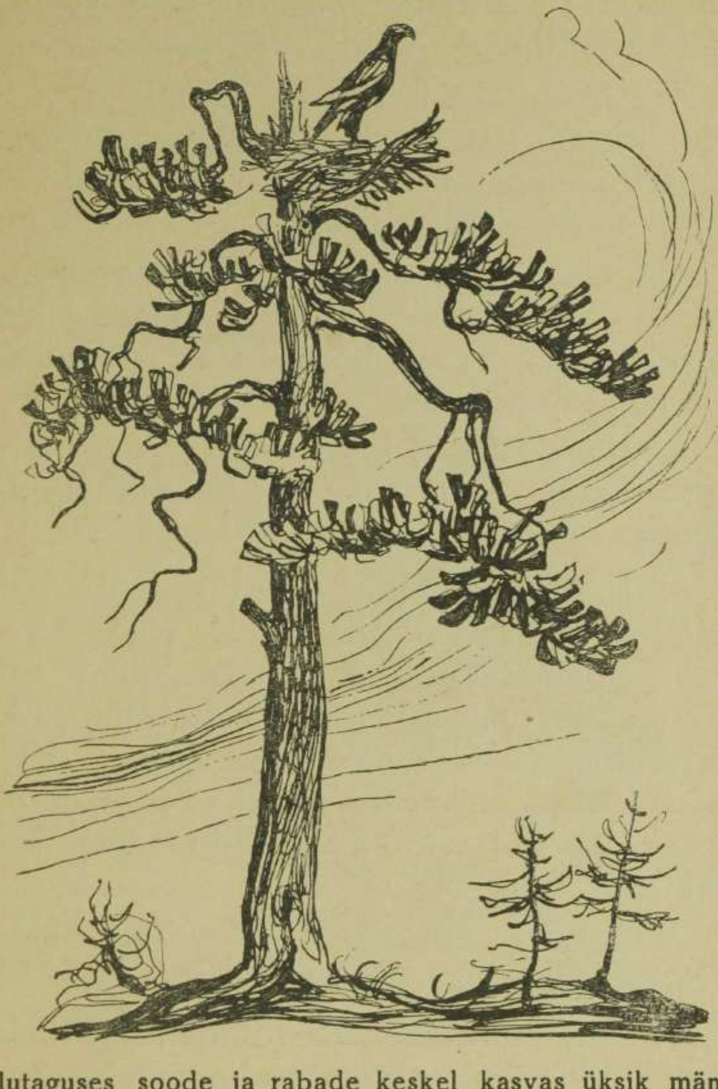
Printsess Õieliilia peab lossi saama! Kuningas laskis parimal arhitektil kavandi valmistada. Ta valis töölisperest parimad müürisepad. Need reisisid kohe printsessi juurde.

Päkapikkude rikkust tunneb igaüks. Kui mitte muidu, siis muinasjutu kaudu. Ajavahemikul, mil kuu üle taeva käis, oli loss valmis. Milline veel!

Ümbruskonnas levis teade maailma kõige rikkama kuningatütre printsess Õieliilia viibimisest Eesti riigis.

Üldiseks kõneaineks oli loss, milles elas rikas neiu.

„Päkapikkudele kuuluvad kõik maapõue-varandused. Mis neil viga losse üles

Alutaguses soode ja rabade keskel kasvas üksik mänd.

ehitada?! Plaatina, kalliskivid, kuld ja hõbe — kõik on nende oma!“ rääkisid kadedad.

Kosilased tulid. Ilmus rikkaid ja vaeseid, noori ja vanu. Printsess tänas neid osutatud tähelepanu eest viisakalt, kuid ta ei soovinud kellegagi abielluda.

Alutaguses soode ja rabade keskel kasvas üksik mänd. Selle ladvas elas erak — kaljukotkas. Ta ei olnud rikas varanduselt, küll aga jõu poolest.

Kotkast kartsid kõik. Isegi vanad lambad arvasid surma tulevat, kuuldes kotka kõmisevaid tiivalööke peade kohal.

Kaljukotkas, lindude kuningas, otsustas abielluda printsess Õieliiliaga. Mehelikult, oma võidus kindel, läks ta õrna noore neiu ette. Uhkelt pead püsti hoides, silmist välku heites, kannuseid kokku lüües lausus: „Kaunis printsess, armastan teid! Tulge mulle naiseks, palun! Ootan alandlikult teie nõusolekut.“

Viisakalt, kuid väga kindlalt vastas printsess, et ta ei soovi kunagi abielluda.

Kotkas vihastus. Ta tundis ettepaneku tagasilükkamises isikliku au haavamist. Ilma

„Kaunis printsess! Armastan teid!.."

pikema jututa lendas ta nõia juurde ja palus Õieliiliat, lossi ja ta saatjaid ära nõiduda.

Vana nõid oli kõige kurjem olend kogu maailmas. Ta nõustus silmapilk.

Praegusel ajal ei tarvita keegi enam nõidu. See ajas ta hirmsale vihale. Heameelega ta hakkas kinni juhusest näidata oma võimeid. Istus vägeva kotka tiivale. Nõiakepp põues. Õhtu eel nad jõudsid päkapikuprintsessi asukohta.

Õieliilia ootas paha aimamata öö saabumist. Ta igatses kuulda Indreku viiulit.

Päevased valjud tuuled vaikisid. Õrnade helide asemel kostis korraga kaljukotka vihane hüüd:

„Õieliilia, sa hülgasid mind. Maksan sulle kätte. Sure!“

Seepeale nõid sirutas välja käe nõiakepiga ja sajatas, nii et puud ja põõsad värisesid:

„Tüdruk, säh, siin on su upsakus! Siin on su noorus ja uhkus! Nõiun sind kiviks. Selleks sa pead jääma igaveseks ajaks!“

Kepi puudutusel muutus loss kõvaks kiviks. Ka teised hooned muutusid kiviks. Kunstniku elamu lähedalt leiate need praegugi.

Istus vägeva kotka tiivale.

Viiuldaja Indrek leinab ikka veel oma head sõpra Õieliiliat. Igal suveõhtul ta sammub viiuliga kivide juurde ja mängib lootuses, et ehk vabastab ta mäng väikese printsessi nõidusest.

Kes teab?

Igal suveõhtul ta sammub viiuliga kivide juurde...

HIND KR. —.50